

NASLOV ORIGINALA:

OSHO

Freedom: The Courage to Be Yourself

Copyright © 2004 OSHO International Foundation, www.osho.com/copyrights.

All rights reserved. The material in this book is selected from various talks by Osho given to a live audience. All of Osho's talks have been published in full as books, and are also available as original audio recordings. Audio recordings and the complete text archive can be found via the online OSHO Library at www.osho.com. OSHO® is a registered trademark of Osho International Foundation, www.osho.com/trademarks.

Za izdanje na srpskom jeziku © Publik praktikum 2020

ZA IZDAVAČA:

Marko Sabovljević

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:

Marina Sabovljević

PREVOD:

Irina Vujičić

LEKTURA I KOREKTURA:

Milica Rakić

DIZAJN KORICE:

Siniša Subotić

ŠTAMPA:

Alpha print, Zemun

TIRAŽ:

1000

IZDAVAČ:

Publik praktikum

Dobrovoljačka 10/I, Zemun

office@publikpraktikum.rs

011/4202 544; 011/4202 545

Sva prava su zadržana. Nijedan deo ove knjige ne sme se kopirati ni prenositi u bilo kom obliku ili bilo kojim sredstvima, elektronskim ili mehaničkim, uključujući fotokopiranje, snimanje ili bilo koji sistem za skladištenje i pretraživanje informacija, bez pismenog odobrenja izdavača.

OSHO

Sloboda

Hrabrost da budeš ono što jesi

HARMON**IA**

Sloboda označava sposobnost da kažeš „da” kad je potrebno reći „da”, da kažeš „ne” kad je potrebno reći „ne”, i da čutiš ponekad kad ništa nije potrebno – da zanemiš, da ništa ne govoriš. Kada su sve ove dimenzije dostupne, postojaće sloboda.

– Osho

Sadržaj

PREDGOVOR	9
TRI DIMENZIJE SLOBODE	9
SHVATANJE KORENA ROPSTVA	17
Društvo i sloboda pojedinca – intervju	18
Problem Boga	34
Ideja sudbine	37
Strah od letenja	44
STAZE KA SLOBODI	55
Kamila, lav, dete	56
Od ljubavi do voljenja	70
Od reakcije ka akciji	76
Pobuna, ne revolucija	82
PREPREKE I ODSKOČNE DASKE: ODGOVORI NA PITANJA	97
EPILOG	125
Istinska sloboda je duhovna sloboda	125

PREDGOVOR

TRI DIMENZIJE SLOBODE

Sloboda je trodimenzionalni fenomen. Prva je fizička dimenzija. Možeš biti fizički porobljen – hiljadama godina na pijacama se trgovalo ljudima kao i svakom drugom robom. Robovi su postojali svuda u svetu. Nisu imali ljudska prava; nisu bili prihvaćeni kao ljudska bića, smatrani su nižim bićima. A neki ljudi se i danas tretiraju kao niža, manje vredna bića. U Indiji postoje sudre koji su nedodirljivi. Veliki deo Indije i dalje živi u ropstvu; i dalje postoje delovi zemlje u kojima se ovi ljudi ne mogu školovati i mogu samo obavljati profesiju određenu tradicijom od pre pet hiljada godina. Smatra se da te i sam fizički dodir s takvim ljudima čini nečistim; moraš odmah da se okupaš. Čak i ako ne dodirneš samu osobu, već njegovu senku – takođe moraš da se okupaš.

I nigde u svetu žensko telo ne posmatra se kao da je jednako muškom. Žena nigde nije slobodna kao što je to muškarac. U Kini je vekovima muž imao pravo da ubije svoju suprugu i da prođe nekažnjeno, jer se supruga smatrala njegovim vlasništvom. Isto kao što možeš da uništiš svoju stolicu ili da zapališ svoju kuću – baš zato što je to tvoja stolica, tvoja kuća – tako je i supruga bila tvoja. U kineskom pravu nije postojala kazna za muža koji ubije svoju suprugu, jer se smatralo da je ona bezdušna. Ona je bila samo reproduktivni mehanizam, fabrika za proizvodnju dece.

Dakle, postoji fizičko ropstvo i fizička sloboda – sloboda koja podrazumeva da ti telo nije okovano, da nije kategorisano kao manje vredno od tela drugih ljudi, da postoji jednakost bar što se samog tela tiče. Ali čak ni danas ova vrsta slobode ne postoji svuda u svetu. Fizičko ropstvo polako nestaje, ali još uvek nije potpuno iščezlo.

Decu vaspitavamo
tako da postaju robovi
– robovi političkih,
društvenih i
religioznih ideologija.
Ne dajemo im šansu
da misle svojom
glavom, da istražuju
svet i traže odgovore
za sebe.

Telesna sloboda podrazumeva da nema razlike između belaca i crnaca, da nema razlike između muškaraca i žena, da nema nikakvih podela na osnovu samog tela. Niko nije čist, kao što niko nije nečist; tela svih ljudi su ravnopravna.

Ovo je sama osnova slobode.

Tu je zatim i druga dimenzija: psihička sloboda. Malo je pojedinaca u celom svetu koji su zaista psihički slobodni... jer ako si musliman, nisi psihički slobodan; ako si hindus, takođe nisi slobodan. Decu vaspitavamo tako da postaju robovi – robovi političkih, društvenih i religioznih ideologija. Ne dajemo im šansu da misle svojom glavom, da istražuju svet i traže odgovore za sebe. Sabijamo njihove umove u određene ka-

lupe. Punimo im glave pojmovima – pojmovima u koje se ni sami ne razumemo. Roditelji uče decu da postoji Bog, a ni sami ne znaju ništa o njegovom postojanju. Pričaju im da postoje raj i pakao, a ni sami nisu sigurni da je to tačno.

Podučavate decu onome što ni sami ne razumete. Vi im samo oblikujete um na isti način kao što su i vaš um oblikovali vaši roditelji. Na taj način bolest opstaje i prenosi se s generacije na generaciju.

Psihička sloboda biće moguća kada deci bude dozvoljeno da napreduju, kada im se pruži pomoć da razviju intelekt, uzdignu svoju svest i budnost. Kada im se ne bude nametalo nijedno verovanje. Kada im umesto vere bude pružen što veći podsticaj da tragaju za istinom. A na početku im treba staviti do znanja: „Oslobodiće te tvoja lična istina, tvoje sopstveno otkriće; ništa drugo ti ne može doneti slobodu.”

Istina se ne može pozajmiti. Do nje se ne može doći proučavanjem knjiga. Niko te o njoj ne može obavestiti. Moraš sam da izoštriš svoju inteligenciju kako bi mogao da sagledaš stvarnost i pronađeš istinu. Ako je dete otvorenog duha, sposobno da opaža, budnog i oštrog uma i ako mu je dat podsticaj da traga, imaće psihičku slobodu. A s tom slobodom dolazi i ogromna odgovornost. Nju i ne moraš da namećeš; ona kao senka prati psihičku slobodu. I dete

će vam biti zahvalno. U suprotnom, dete će biti ljuto na svoje roditelje jer su ga upropastili: uništili su mu slobodu i zaključali um. Čak i pre nego što je postavilo ijedno pitanje, oni su mu um napunili odgovorima, i to onim veštačkim koji se ne zasnivaju na njegovom ličnom iskustvu.

Ceo svet živi u psihičkom ropstvu.

Treća dimenzija predstavlja najvišu slobodu – spoznaja da nisi telo, ni um, spoznaja da si samo čista svest. Ta spoznaja dolazi kroz meditaciju. Ona te odvaja od tela i uma, tako da na kraju ostane samo čista svest koja predstavlja tvoje ogoljeno biće. Tako se postiže duhovna sloboda.

Ovo su tri osnovne dimenzije individualne slobode.

Kolektiv nema ni um ni dušu. Kolektiv nema čak ni telo; to je samo naziv. To je prazna reč. Za kolektiv nema potrebe posebno obezbeđivati slobodu. Kada svi pojedinci budu slobodni, i kolektiv će biti slobodan. Ali mi smo veoma zadivljeni rečima, toliko da čak zaboravljamo da one nemaju realnu sadržinu. Kolektiv, društvo, zajednica, religija, crkva – to su samo reči. Ništa što realno postoji u materijalnom svetu ne stoji iza njih.

Prisetio sam se jedne kratke priče. U knjizi *Alisa u zemlji čuda*, Alisa dolazi u kraljičin dvorac. Nakon što je stigla, kraljica je pita: „Da li si usput srela glasnika koji ide ka meni?”

A devojčica odgovori: „Ne. Usput nisam nikoga srela.”

Kraljica pomisli kako je taj „niko” u stvari neko, i upita: „Ali kako je moguće da nisi srela tog Nikoga? I kad će taj Niko konačno da pristigne?”

Alisa reče: „Ali gospođo, niko nije neko!”

A kraljica reče: „Zašto mu sad tepaš? I naravno da znam da Niko nije Neko, pa to su različite osobe! Ali mi nije jasno zašto još nije stigao. Niko ne hoda sporije od tebe.”

Alisa uvređeno povika: „To nije tačno, ja sam najbrža! Niko ne hoda brže od mene!”

Istina se ne može
pozajmiti. Do nje
se ne može doći
proučavanjem knjiga.
Niko te o njoj ne
može obavestiti.
Moraš sam da izoštriš
svoju inteligenciju
kako bi mogao da
sagledaš stvarnost i
pronađeš istinu.

Dijalog se dalje nastavlja na sličan način. Kroz čitav dijalog „niko” polako postaje neko, a Alisa ne uspeva da ubedi kraljicu kako to uopšte nije osoba.

Kolektiv, društvo – sve su to samo reči. Ono što stvarno postoji to je pojedinac; inače bismo imali problem. Šta bi onda predstavljalo slobodu *Rotari kluba*? Ili slobodu udruženja *Lajons kluba*? To su samo nazivi.

Kolektiv je veoma opasna ideja. Realno postojeća individua uvek je bila žrtvovana u ime i u korist kolektiva. Ja sam apsolutno protiv toga.

Nacije su žrtvovalе svoje pojedince baš u ime same nacije, a nacija je samo reč. Granice između država koje su iscrtane na mapi ne postoje i na samoj zemlji. Te granice samo su deo vaše igre koju igrate. Ali milioni ljudi poginuli su boreći se za te linije koje crtate na mapi – stvarno postojeći ljudi umiru za nepostojeće linije. A vi ih proglašavate herojima, narodnim herojima!

Ta ideja kolektiva mora biti potpuno uništena; u suprotnom, nastavicemo da žrtvujemo pojedince, na ovaj ili onaj način. Pojedince smo žrtvovali čak i u ime religije, u verskim ratovima. Musliman koji gine u verskom ratu zna da je sebi osigurao raj. Sveštenik mu je rekao: „Ako umreš za islam, obezbedio si sebi raj, sa svim zadovoljstvima koje si oduvek želeo. A i osoba koju si ubio takođe će otići u raj jer ju je ubio jedan musliman. To je privilegija za njega, tako da nema potrebe da osećaš grižu savesti što si mu oduzeo život.” Hrišćani su imali krstaške ratove – džihad, sveti rat – u kojima su ubili na hiljade ljudi, spaljivali žive ljude. A zbog čega? Zbog nekog kolektiva – zbog hrišćanstva, budizma, hinduizma, komunizma, fašizma, svejedno je. Bilo koja reč koja predstavlja neki kolektiv dovoljan je povod da pojedinac bude žrtvovan.

Ali nema razloga da kolektiv uopšte postoji: postojanje samih pojedinaca sasvim je dovoljno. Ako su ti pojedinci slobodni, ako imaju psihičku i duhovnu slobodu, onda će, prirodno, i njihova zajednica da bude slobodna.

Zajednica se sastoji od individua, a ne obrnuto. Kažu da je jedinka samo deo zajednice; to nije istina. Pojedinac nije samo deo zajednice; zajednica je reč koja simbolizuje pojedince koji se udružuju. Ali oni ne postaju deo neke veće celine; oni ostaju nezavisni. Ne stvaraju se organske veze između tih pojedinaca; oni ostaju zasebni organizmi.

Ako zaista želimo slobodan svet, onda moramo da shvatimo da je u ime raznih zajednica počinjeno toliko mnogo nasilja da je

вреme da to okončamo. Sve vrste kolektiva i izrazi koji se za njih upotrebljavaju moraju da izgube značaj koji su imali u prošlosti. Pojedinaac mora da bude najviša vrednost.

Sloboda *od* nečega nije prava sloboda. Ja takođe ne govorim o slobodi da radiš šta god poželiš. U mojoj viziji sloboda podrazumeva da budeš ono što jesi.

Nije suština da se dobije sloboda *od* nečega. Ta sloboda neće biti sloboda, zato što ti je ona i dalje data; postoji razlog za nju. Ono od čega si se osećao zavisnim i dalje je tu, u tvojoj slobodi. Imaš obavezu prema tome. Bez toga ne bi bio slobodan.

Sloboda da radiš šta god poželiš takođe nije prava sloboda, jer želja da se vrši neka „radnja” proizilazi iz uma – a um je tvoje ropstvo.

Istinska sloboda proističe iz čiste svesti, svesti do koje nismo došli voljom i naporom, već spontanom prepuštanjem i koja nije opterećena željama, voljom, izborom i donošenjem odluka. Kada postoji čista svest, sloboda nije zavisna niti od stvari niti od bilo kakvih radnji. Sloboda koja prati čistu svest jeste sloboda da budeš ono što jesi. A ti već imaš tu slobodu, rođen si s njom; otuda ona ne zavisi ni od čega. Niko ti je ne može dati, kao što ti je niko ne može ni oduzeti. Mač može da ti odseče glavu, ali ne može da ti odseče slobodu, tvoje istinsko biće.

To je samo drugi način da se kaže da si ukorenjen u svom prirodnom, egzistencijalnom biću. To nema nikakve veze sa spoljašnjim svetom.

Sloboda od stvari zavisi od spoljašnjeg sveta. Sloboda aktivnosti, sloboda da preduzmeš određenu radnju, takođe zavisi od spoljašnjeg sveta. Međutim, sloboda da budeš potpuno čist ne zavisi ni od čega izvan tebe samog.

Sloboda *od* nečega
nije prava sloboda. Ja
takođe ne govorim
o slobodi da radiš
šta god poželiš. U
mojoj viziji sloboda
podrazumeva da
budeš ono što jesi.

Ti si rođen slobodan.
Samo što ti je
vremenom svest
okovana, pa si to
zaboravio.

Ti si rođen slobodan. Samo što ti je vremenom svest okovana, pa si to zaboravio. Slojevi i slojevi mentalnih okova načinili su te marionetom. Konci su u tuđim rukama. Ako si hrišćanin, ti si marioneta. Tvoji konci su u rukama boga koji ne postoji, pa su tu mesije i proroci, božji predstavnici, kako bi kod tebe izazvali osećaj da taj bog ipak postoji.

Oni ne predstavljaju nikoga, to su samo egoistični ljudi; čak i ego želi da te svede na običnu lutku kojom se može manipulirati. Govore ti šta da radiš, izdaju ti deset zapovesti. Dodeljuju ti ličnost – određuju te kao hrišćanina, Jevrejina, hindusa, muslimana. Dodeljuju ti i takozvano znanje. I prirodno, pod teškim teretom kojim te tovari od tvog najranijeg detinjstva – teretom velikim poput Himalaja – leži tvoje prirodno biće, skriveno i potisnuto. Ako se možeš osloboditi svih tih nametnutih uslova, ako možeš da shvatiš da nisi ni komunista ni fašista, da nisi ni hrišćanin ni musliman...

Ti nisi rođen ni kao hrišćanin, ni kao musliman; rođen si kao čista, nevinna svest. Vraćanje baš toj čistoj i nevinoj svesti ja nazivam slobodom.

Sloboda je vrhunski doživljaj života. Ne postoji ništa što više ispunjava čoveka od same slobode. U slobodnom čoveku cvetaju mnogi cvetovi.

Ljubav je cvetanje tvoje slobode. Saosećanje je takođe procvat tvoje slobode.

Sve što je vredno u životu cveta i razvija se u nevinosti i čistoći tvog bića.

Zato nemoj povezivati slobodu sa nezavisnošću. Nezavisnost je odvajanje *od* nečega, *od* nekoga. Nisi slobodan ni kada radiš ono što želiš, jer želja i volja ne proizilaze iz tvoje čiste svesti, već iz uma koji ti naređuje i čiji si rob. Želja i volja su tvoji okovi, teraju te da im se povinuješ, moraš da ih uslišiš. Sloboda o kojoj ja pričam je sloboda da jednostavno postojiš – u potpunosti tišini, spokoju, lepoti i blaženstvu.